

Kendelse

afsagt den 5. april 2022

Sag nr. 2022-80-0779

[Klager]

mod

OLFI

[Klager] ved advokat Michael Christiani Havemann har klaget til Pressenævnet over artiklen *"Kaotisk bådekøb spænder ben for frøers forberedelse til mission i Guineabugten"*, bragt den 18. oktober 2021 på olfi.dk, idet selskabet mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har klaget over, at OLFI har bragt ukorrekte oplysninger og undladt at berigtige disse.

1 Sagsfremstilling

Før offentliggørelsen

OLFI har fremlagt den korrespondance, som chefredaktøren havde med [Klager] [herefter benævnt [Klager], *Pressenævnet*] forud for offentliggørelsen.

OLFI sendte den 14. oktober 2021 en mail til [Klager], hvoraf følgende blandt andet fremgår:

"Kære [...]

Jeg skriver derfor nu, fordi jeg gerne vil interviewe [Direktøren] om leveringen af de to 11 m NSW RHIB'er til Frømandskorpset, som skulle have været operative i 1. kvartal af 2019, men som endnu ikke er overdraget fra FMI til Frømandskorpset til operativ brug. Jeg forstår, at der er massive problemer med bådene, og det er disse forhold, som jeg gerne interviewer [Direktøren] om. Lad mig høre, om han har lyst til at stille op."

Den 15. oktober 2021 skrev [Klager] blandt andet følgende:

"[...] Jeg forstår dit spørgetema således, at det angår overdragelsen af de to 11 m. RHIB fra FMI til Frømandskorpset. Dette er interne forhold hos Forsvaret, som min klient naturligvis hverken kan eller vil udtale sig om. Om [Klager]s leverance kan jeg

oplyse, at de to RHIB-både blev inspiceret, prøvesejlet og godkendt af FMI i USA den 3 – 5 december 2018 og herefter sendt til Danmark, hvor min klient leverede begge både fysisk den 1. februar 2019. Købsordren var dermed leveret og blev derfor faktureret og efter godkendelse betalt. FMI havde – som man har mulighed for ved købet - fravalgt forskellige udstyrspakker med henblik på selv at foretage den efterfølgende militarisering af bådene. Efterfølgende har FMI løbende foretaget forskellige supplerende bestillinger (af udstyr og services), som [Klager] har leveret i overensstemmelse med bestillingerne.

Såvel den oprindelige levering i 2019 som de efterfølgende løbende supplerende bestillinger af udstyr og services, er således behørigt opfyldt af [Klager] på helt sædvanlig måde. [...] På grund af din fikserede og generelle negative tilgang til min klient, finder jeg anledning til at understrege, at enhver beskyldning eller antydning om, at min klient har del i det, du vurderer at betegne ”massive problemer med bådene”, vil være i strid med sandheden og derfor strafbar, hvilket naturligvis skærpes af, at sådanne beskyldninger/antydninger i givet fald fremsættes mod bedre vidende. Vi fastholder selvfølgelig din forpligtelse til efter de presseetiske regler at forelægge dine evt. konkrete insinuationer til kommentar med passende varsel forud for offentliggørelse. [...]

Den 17. oktober 2021 svarede OLF I blandt andet følgende:

”Tak for din mail. Jeg vil gerne korrigere din opfattelse af min i dine øjne ”fikserede og generelle negative tilgang” til din klient. Jeg har ingen negativ tilgang til din klient, men jeg oplever måske det modsatte, når ønsker om interview med din klient bliver mødt med trusler og en stævning. [...] Jeg skriver i den kommende uge nogle artikler om de 11 m RHIB’er, som [Klager] har solgt til FMI og FKP. Jeg har talt med efterhånden en hel del kilder, som udtrykker stor frustration over de motorer fra FPT/Iveco, som sidder i de ”nye” RHIB’er leveret af [Klager]. Kilder fortæller, hvordan der har været massive problemer og havarier grundet motorerne, som har sat ud, når det var for varmt og for koldt. At RHIB’erne med FPT-motorerne har svært ved at accelerere tilfredsstillende, og at det har været nødvendigt at installere et forbedret motorstyringssystem (EDO) for at undgå, at motorerne sætter ud. Jeg får også fortalt, at de ”nye” både sejler mere end 10 knob langsommere end de oprindelige, og at det er svært at holde RHIB’erne ind til skibssiden i forbindelse med hook and climb. Jeg kan ligeledes forstå, at bådene har svært ved at ”trække fra” i forbindelse med hook and climb, og at de ”nye” både på flere områder udgør en sikkerhedsrisiko for operatørerne.

- Kan [Klager] genkende denne kritik?
- Hvordan forholder [Klager] sig til kritikken, som kommer fra anonyme kilder i og omkring Frømandskorpset herunder operative frømand?
- Er det korrekt, at en stor del af de seneste 2,5 års arbejde med at gøre RHIB’erne klar til operativ brug har omhandlet udbedring fejl i og i det hele taget forbedring af motorerne?
- Hvor meget har [Klager] faktureret FMI for arbejde med de to RHIB’er ud over den oprindelige kontrakt på ca. 27 mio. kr.?

- Det var afgørende vigtigt for FKP, at de nye både var identiske med de oprindelige. Mener [Direktøren], at han med leveringen af de to nye RHIB'er har levet op til forventningerne i FKP?
- Hvornår (dato) indgik [Klager] aftale med USMI om at blive agent/leverandør i Danmark?
- Har [Direktøren] på noget tidspunkt diskuteret motorvalg med CH/FKP KK [Person 2] eller CH/SOKOM GM [Person 3]?
- Har [Direktøren] gjort sig overvejelser om signalet i at invitere [Person 2] med til sin private 50 års fødselsdag, efter at FKP og SOKOM havde peget på FPT/Iveco motoren som den ønskede?
- Kan [Direktøren] afvise, at han i privat sammenhæng og gennem sit venskab med [Person 2] på noget tidspunkt har diskuteret indkøb af militært udstyr og materiel til Frømandskorpset?
- Er det korrekt, at [Direktøren] personligt havde indflydelse på hvem fra FMI, som skulle rejse til USA for at prøvesejle, inspicere og godkende overdragelsen?"

"Jeg fik ikke skrevet, at jeg gerne vil have svar i løbet af mandag, da jeg regner med at publicere artiklen med [Direktøren]s svar tirsdag morgen. Og en lille korrektion til mit sidste spørgsmål om godkendelse i USA. Jeg vil også gerne vide, om [Direktøren] havde indflydelse på, hvem fra FMI der ikke skulle til USA for at godkende købet. [...]"

Den 18. oktober 2021 svarede [Klager] OLFI med blandt andet følgende:

"Som svar på dine e-mails nedenfor kan jeg oplyse følgende: [Klager]/[Direktøren] kan helt generelt ikke genkende den kritik, du rejser i din e-mail. Som jeg også tidligere har påpeget overfor dig, er din brug af anonyme kilder i denne sag kritisabel, idet det er helt åbenlyst, at dine anonyme kilder har andre agendaer og tilsyneladende egne interesser på spil i sagen. Derfor er de uegnede at bruge som de sandhedsvidner, som du gentagne har gjort og åbenbart nu har til hensigt at gøre igen. Du gør på denne måde også juridisk deres ord til dine egne. Jeg kan ikke kommentere på alle de fejlslutninger og antagelser du fremkommer med. Det skyldes blandt andet, at dine spørgsmål også angår forhold hos [Klager]s kunder; spørgsmål af denne karakter må du rette til FMI. Så vidt jeg kan vurdere, udnytter du endda oplysninger (sande eller falske) fra/om forsvaret, der er underlagt den særlige fortrolighed for offentlige hverv. Men jeg kan blankt afvise kritikken vedrørende motorerne. Motorerne er leveret fejlfrie og er i øvrigt kendt af Forsvaret fra andre fartøjer, hvor de også i en længere periode har virket fejlfrit. Installationen af EDO var fra begyndelsen et tilbud fra [Klager]s side, men det ønskede FMI ikke at tilkøbe på det tidspunkt. Vi har intet kendskab til havarier forårsaget af de nye motorer. Og det er endvidere usandt at sige, at motorerne accelerer langsommere ved boarding; fartøjerne går 2 knob langsommere end de gamle motorer, der gik ud af produktion i 2013, men [Klager] leverer 48 knob - altså 3 knob mere end kravet fra

FMI - og leverancen er derfor også godkendt og accepteret. Der er intet at komme efter.

[Klager] har repræsenteret USMI siden 2014. Det undrer mig, at du trods adgang til massiv information og dokumentation via dine aktindsigter og møder med FMI samt anden research bliver ved at stille de samme spørgsmål baseret på de (tilsyneladende) samme anonyme kilders fejlagtige påstande. Det er derfor imod bedre vidende, hvis du igen offentliggør disse udokumenterede påstande og dermed også juridisk skærpende.

Dine spørgsmål af privat karakter ønsker [Direktøren] ikke at besvare, fordi de netop er private og denne sag helt uvedkommende. Lad mig endelig gøre opmærksom på at [Direktøren] altid stiller op interviews til alle andre medier og journalister, men har været nødt til at gøre en undtagelse med OLFI og dig, efter at du har fremsat injurierende ytringer om hans person [...]"

Den påklagede artikel

OLFI bragte den 18. oktober 2021 artiklen ”*Kaotisk bådekøb spænder ben for frøers forberedelse til mission i Guineabugten*” på netavisen olfi.dk. Artiklen har følgende underrubrik:

”De blev købt 2018 og leveret til Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i februar 2019. Men grundet tekniske problemer er de snart tre år gamle ”nye” motorbåde til Frømandskorpset endnu ikke overdraget til operativ brug. Det bliver de dog inden ugen er omme, selv om de i øjeblikket atter er på værksted. Søndag skal bådene med Frømandskorpset til Guineabugten om bord på fregatten ”Esbern Snare”, og der er ingen alternativer.”

Af artiklen fremgår blandt andet:

”Tilbage i 2018 skulle det gå stærkt. Fra 1. januar 2019 var Frømandskorpset tilmeldt som beredskabsstyrke til Natos Special Operations Maritime Task Group (SOMTG), og dengang rådede Frømandskorpset alene over tre hurtigsejlende 11 m lange motorbåde – de såkaldte såkaldte RHIB’er (Rigid Hull Inflatable Boat – gumibåde med hård bund). Opgaven krævede minimum fire RHIB’er, og derfor blev Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) sat til at anskaffe yderligere to både.

De blev købt direkte gennem virksomheden [Klager], og kontrakten på 27. mio. kr. blev underskrevet den 22. februar 2018. I perioden fra den 3.-5. december samme år var FMI i USA for at prøvesejle, inspicere og godkende de to både hos producenten USMI. Den 1. februar 2019 blev bådene leveret til FMI i Danmark og overdraget fysisk af [Direktøren], som er direktør i [Klager].

»Købsordren var dermed leveret og blev derfor faktureret og efter godkendelse betalt,« skriver [Direktøren]s advokat Michael Christiani Havemann i et svar til OLFI. Efter overdragelsen skulle bådene have installeret diverse sensorer, navigations- og kommunikationsudstyr foruden våbenstationer, inden Frømandskorpset med et par måneders forsinkelse skulle kunne tage bådene i operationel brug i første halvår af

2019. Nu kunne man så tro, at købet på den baggrund var forløbet gnidningsfrit og bådene for længst taget i brug af Frømandskorpset.

Det er bare ikke tilfældet. Siden overdragelsen til FMI har de to nyindkøbte RHIB'er været ramt af fejl på fejl, nedbrud og havari, og de er derfor endnu ikke overdraget til Frømandskorpset og taget i brug rent operativt. Det bekræfter Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse i en mail til OLFI.

»Ja, det er korrekt. Årsagen er, at fartøjerne efter levering har fået installeret væsentligt militært navigations- kommunikations- og sensorudstyr, samt installation til våben. Der pågår aktuelt afsluttende installationsarbejde af militært udstyr,« skriver presse- og kommunikationschef [Person 1].

Skal være klar til operativ brug søndag

Det arbejde skal gå stærkt. Søndag sejler fregatten "Esbern Snare" fra Flådestation Frederikshavn på en rent dansk national mission til Guineabugten, hvor fregatten under kommando af Søværnskommandoen skal forebygge og bekæmpe pirateri.

Med på fregatten er et såkaldt maritimt indsatshold, som ud over personel fra militærpolitiet også omfatter operatører fra Frømandskorpset.

Frømændenes vigtigste arbejdsredskab er to af deres 11 m RHIB'er. Men på grund af ekstraordinært stort slidtage og manglende vedligehold af de oprindelige RHIB'er, er der kun de to "nye" og endnu ikke overdragede RHIB'er til opgaven. Det bekræfter Forsvarskommandoen i en mail til OLFI.

»Det bliver ikke aktuelt at bringe de gamle RHIB'er i anvendelse til udsendelsen til Guineabugten, da disse for nuværende ikke er operative.«

Til gengæld forventer Forsvarskommandoen, at de senest indkøbte RHIB'er på trods af alle udfordringer og problemer bliver klar til afgang søndag.

»FMI har oplyst, at de – støttet af Frømandskorpset – forventer at have løst de omtalte udfordringer inden fregatbidragets afgang fra Danmark den 24. oktober.«

[...]

Motorerne er ikke årsag til forsinkelsen

Det er ej heller muligt at få nogen fra Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse til at stille op og svare på spørgsmål om sagen, og OLFI har derfor sendt spørgsmål og opfølgende spørgsmål til FMI på mail. I den forbindelse har OLFI spurgt, om forsinkelsen alene skyldes installation af »væsentligt militært navigations-, kommunikations- og sensorudstyr foruden installation af våben« og dermed IKKE bådenes motorer og teknik?

»Ja, bådenes motorer er ikke årsagsforklaringen for overdragelsestidspunktet,« svarer FMI i en mail.

Spørgsmålet er relevant, fordi [Klager] alene havde ansvaret for at levere både og motorer, mens det øvrige udstyr er købt separat af materiel- og indkøbsstyrelsen og monteret af Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste (FVT) i samarbejde med Frømandskorpset. Selv om Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse afviser, at motorerne skulle være en medvirkende årsag til, at bådene endnu ikke er overdraget til operativ brug, modsiger styrelsen samtidig sig selv. Det sker som svar på et opfølgende spørgsmål om, hvor vidt FMI kan afvise, at der har været problemer med motorerne fra den italienske fabrikant FPT, som [Direktøren] og [Klager] har leveret.

»Baseret på operative behov er der efter modtagelsen installeret et EDO-system (forbedret motorstyringssystem). Dette har betydet forskellige justeringer og ændringer på motorstyring. Derudover er der foretaget justeringer på isolering af udstødninger og andre tilsvarende mindre justeringer,« skriver [Person 1] og konkluderer efterfølgende:

»Det er FMI's vurdering, at FPT-motorerne lever op til de operative krav, der blev stillet af de operative myndigheder.«

RHIB'er sendt direkte på værksted efter øvelse

Kontrakten med [Klager] omfatter en garanti, som dog kun dækkede en begrænset tidsperiode. Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar.

»Garantien er udløbet. Der blev givet 12 måneders garanti fra ibrugtagelsen i juli 2019. Det betyder, at FMI selv står for evt. reparationer herefter. FMI benytter sig af henholdsvis Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste, som er en del af Forsvarskommandoen og eksterne leverandører,« skriver materiel- og indkøbsstyrelsen på spørgsmålet vedrørende økonomien.

[Direktøren] lægger gennem sin advokat da heller ikke skjul på, at materiel- og indkøbsstyrelsen efter modtagelsen af bådene har måttet betale [Klager] for en del af arbejdet.

»FMI havde – som man har mulighed for ved købet – fravalgt forskellige udstyrspakker med henblik på selv at foretage den efterfølgende militarisering af bådene. Efterfølgende har FMI løbende foretaget forskellige supplerende bestillinger af udstyr og services, som [Klager] har leveret i overensstemmelse med bestillingerne,« skriver Michael Christiani Havemann.

Ifølge OLFIs oplysninger har såvel vedligeholdelsestjenesten som bådteknikerne i Frømandskorpset brugt enorme ressourcer og arbejdstimer på at få bådene klar, og arbejdet fortsætter ufortrødent i denne uge. [...]

[Klager] leverede fejlfrie motorer

Som et led i afklaringen af økonomien har OLFi spurgt materiel- og indkøbsstyrelsen, hvem der har betalt for alle de mandetimer, som bådteknikerne fra Frømandskorpset og personellet i vedligeholdelsestjenesten har brugt på at få bådene klar.

»Som udgangspunkt er det ikke medarbejderne ved Frømandskorpset, der foretager udbedring af fejl og mangler. Det er Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste eller eksterne leverandører. Frømandskorpset er behjælpelig med "operative" afprøvninger,« skriver FMI.

Hvor meget har reparationer, udbedringer og værkstedsarbejde efter garantiens udløb kostet FMI?

»I forhold til konkrete garantirelaterede forhold har FMI indtil nu opgjort udgifter på ca. 30.000 kr.,« skriver FMI uden at uddybe.

OLFI har også spurgt, hvorfor Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse accepterede at overtage de to 11 m RHIB'er, når de grundet tekniske problemer med bl.a. motorerne endnu ikke var overdraget til Frømandskorpset og taget i operativ brug ved garantiens udløb.

»Det var FMI's egne installationer, der ikke var færdige ved garantiens udløb,« svarer FMI.

Hos Copenhagen Group fastholder [Direktøren] gennem sin advokat, at »der ikke er noget at komme efter«.

»Motorerne er leveret fejlfrie og er i øvrigt kendt af Forsvaret fra andre fartøjer, hvor de også i en længere periode har virket fejlfrit. Installeringen af EDO var fra begyndelsen et tilbud fra [Klager]s side, men det ønskede FMI ikke at tilkøbe på det tidspunkt,« skriver Michael Christiani Havemann.

Tilbage står, at Frømandskorpset har fået spændt godt og grundigt ben for sine forberedelser til udsendelsen i Guineabugten på grund af fejl, mangler, nedbrud og haverier med de ”nye” efterhånden halvgamle RHIB’er.”

Efter offentliggørelsen

[Klager] og OLFI har fremlagt den korrespondance, parterne havde efter offentliggørelsen.

[Klager] sendte den 21. oktober 2021 en mail til OLFI, hvoraf følgende blandt andet fremgår:

”I artiklen af 18. oktober på Olf.dk skriver du

”RHIB’er sendt direkte på værksted efter øvelse

Kontrakten med [Klager] omfatter en garanti, som dog kun dækkede en begrænset tidsperiode. Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar”.

Denne formulering kan give anledning til misforståelser hos læseren, idet der ikke er nogen årsagssammenhæng imellem garantiens udløb – og de udgifter, FMI efterfølgende har afholdt. Sagen er den, at [Klager] leverede basis-fartøjer med motorer, således at FMI efterfølgende kunne udruste dem med det militære udstyr, man ønskede fra andre leverandører.

Den omstændighed, at garantien er udløbet, er således ikke årsag til, at FMI har haft udgifter til dette efterfølgende installationsarbejde. Jeg beder dig præcisere artiklen. [...]”

OLFI svarede den 24. oktober 2021 blandt andet følgende:

”[...] Jeg ser ingen grund til at ændre noget i artiklen, men vil se frem til et læserbrev fra din og/eller [Direktøren]s side, hvor I forklarer læserne alle de fejl og misforståelser, som jeg og OLFI øjensynligt frembringer om din klient. I den forbindelse ville det være rart, hvis I også svarede på nogle af alle de spørgsmål, som jeg og læserne stadig savner svar på. Alternativt kan du til hver en tid indklage mig for Pressenævnet, hvilket du dog – må jeg forstå – endnu ikke har haft anledning til. [...]”

[Klager] svarede samme dag blandt andet følgende:

”[...]”

Som citeret i min e-mail nedenfor, har du i artiklen skrevet: ”Kontrakten med [Klager] omfatter en garanti, som dog kun dækkede en begrænset tidsperiode. Det [ordet ”det” er fremhævet med fed skrift og understregning, *Pressenævnet*] har betydet, at

FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar”. (min fremhævelse). Der er imidlertid ingen årsagssammenhæng imellem den udløbne garanti, og de udgifter FMI efterfølgende har afholdt. Og din oplysning til dine læsere er således utvivlsomt og objektivt forkert. Olf.dk er tilmeldt Pressenævnet og dermed omfattet af medieansvarsloven og de presseetiske regler, hvis punkt A 7 (om korrekte meddelelser) lyder således [her er reglen i punkt A.7 i de presseetiske regler indsat, *Pressenævnet*]. Det er således ikke i overensstemmelse med de regler, der gælder for dit virke, ikke at berigtige den ukorrekte meddelelse til dine læsere citeret ovenfor. Jeg gentager derfor anmodningen og beder dig oplyse, hvorfor du i modsat fald ikke vil følge de regler, du selv har underlagt Olf.dk [...]”

OLFI skrev samme dag blandt andet følgende:

”[...] Jeg er glad for, at du kan garantere, at min formulering er objektivt forkert. Jeg har søgt aktindsigt i [Klager]s fakturaer sendt til FMI for netop at kunne afdække, hvad [Klager] har faktureret. Jeg retter gerne, så snart jeg har set dokumentation (fakturaer) fra [Klager], som tydeligt beviser, at [Klager] ikke har krævet penge for reparationer og arbejde på og med FPT-motorer eller bådene fra USMI efter garantiens udløb. Men det kræver naturligvis, at jeg får adgang til at se alle fakturaer omhandlende de to 11 m RHIB, som [Klager] har sendt til FMI efter garantiens udløb. Ellers må jeg vente, til jeg måske får aktindsigt. [Klager] bliver selvfølgelig partshørt inden udlevering af fakturaerne. Men jeg går ud fra, at [Klager] har en lige så stor interesse i åbenhed om bådene, og jeg ser derfor frem til at se dokumentationen, så jeg kan bringe en eventuel præcisering. [...]”

[Klager] skrev herefter samme dag blandt andet:

”Din nedenstående e-mail er jo en ren tilståelse af, at du ikke har fornødent kendskab til de forhold, du ”informerer” dine læsere om; - du/Olf.dk opfylder således ikke den for massemedier helt grundlæggende betingelse, at skulle bringe korrekte meddelelser. At du ikke viser dine læsere større respekt end at meddele dem påstande – forklædt som oplysninger – som du ikke har nogen viden om, er selvfølgelig et anliggende mellem dem og dig. Men i forhold til mine klienter er du uberettiget til det og har derfor pligt til straks at berigtige. Du har selvfølgelig ikke ret til først at meddele urigtige oplysninger om min klienter – og derpå vente med at berigtige dine fejl, som foreskrevet i dine forpligtelser ifølge de presseetiske regler, indtil du har fået researchet sagen behørigt. Jeg går ud fra, at din advokat vil bekræfte dette overfor dig, og at du derefter straks foretager den berigtigelse i h.t. de presseetiske regler, som du har valgt at forpligte Olf.dk til at følge. [...]”

[Klager] henvendte sig samme dag også til OLFIs advokat fra Dansk Journalistforbund, som den 2. december 2021 blandt andet svarede følgende til [Klager]:

”[...] Du må undskyld at jeg ikke har kunne vende tilbage med svar på din henvendelse før nu. Jeg forstå problematikken sådan, at det er et synspunkt, at ”Det har

betydet...” af en læser kan forstås sådan, at udgifter skyldes garantiens udløb. Men man kan vel også læse teksten sådan, at garantien er udløbet, og derfor hænger forsvaret selv på regningen – og det sidste er vel rigtig nok. Uenigheder om, hvordan en bestemt sætning eller vending skal forstås, kan jeg ikke bidrage til at løse. Jeg kan forstå på [Chefredaktøren], at han tidligere har opfordret til enten til at sende et læserbrev eller klage til Pressenævnet, og begge dele er jo skridt på vejen til en løsning. [...]”

Mailen blev herefter fulgt op af en mail den 22. december 2021 til [Klager], hvoraf følgende blandt andet fremgår:

”Jeg vender nu tilbage vedrørende den formulering om garanti, som vi tidligere har skrevet om. Bla. nedenfor. [Chefredaktøren] fastholder, at en almindelig læsning ikke giver læseren den forståelse, som du antager. Han kan ikke imødekomme dit ønske om at ændre den. Jeg vil derfor foreslå, at din klient enten tager skridt til at søge et genmæle trykt eller klager til Pressenævnet, hvis I fortsat mener at formuleringen er misvisende. [...]”

Øvrige oplysninger

Pressenævnet har fra [Klager] modtaget kopi af et fakta-ark af 6. november 2021 fra [Klager] om salg og levering af de to fartøjer.

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 16. januar 2022.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]’ synspunkter

God presseskik

Korrekt information, berigtigelse og vinkling

[Klager] har anført, at artiklen indeholder ukorrekt information, som OLF har afvist at berigtige og har henvist til følgende uddrag fra artiklen:

”RHIB’er sendt direkte på værksted efter øvelse

Kontrakten med [Klager] omfatter en garanti, som dog kun dækkede en begrænset tidsperiode. Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar.”

Det er særligt formulering om, at ”det har betydet”, der efterlader læserne med det indtryk, at det er den begrænsede garantiperiode, der er årsagen til, at Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) har haft udgifter, efter [Klager] leverede bådene.

Sætningen indeholder en klar konklusion og oplysning om kausalitet, og det er derfor helt naturligt, at forudsætningsløse læsere vil konkludere, at der efter udløbet af garantiperioden har været udbedret fejl og mangler for forsvarets regning, som ellers ville have været dækket af

garantien. Det kan med andre ord forstås således, at leverancen var behæftet med ”fejl og mangler”.

[Klager] har opfyldt købsaftalen både rettidigt og rigtigt, og garantiens udløb er derfor irrelevant for Forsvarets efterfølgende udgifter.

Et medie kan ikke blot kan bringe en objektivt forkert oplysning uden dækning, bortset fra nogle påståede anonyme kilder. Havde OLFI foretaget research, før artiklen blev bragt, ville mediet ikke have bragt den ukorrekte oplysning.

[Klager] har anmodet OLFI om at berigtige oplysningen, hvilket er blevet afvist af OLFI, der har foreslået [Klager] at skrive et læserbrev. OLFI har endvidere henvist til reglerne om genmæle. En berigtigelse af forkerte oplysninger bør imidlertid ske af egen drift. Det er derfor en tilsidesættelse af de presseetiske regler i stedet at henvise til muligheden for at få et læserbrev optaget og til reglerne om genmæle.

Det påklagede citat skal læses i konteksten af artiklens vinkling og grundpræmis i overskriften og underrubrikken sammen med artiklens øvrige indhold. [Klager] har fremhævet, at der af underrubrikken fremgår følgende formuleringer om, at fartøjerne generelt er ramt af ”tekniske problemer”, og at ”de i øjeblikket atter er på værksted [...]”

[Klager] har herudover henvist til følgende passage i artiklen:

”Siden overdragelsen til FMI har de to nyindkøbte RHIB’er været ramt af fejl på fejl, nedbrud og havari [...]”

Det fremgår af artiklen, at FMI forklarer, at forsinkelsen med leveringen ikke skyldes bådenes motorer, men det fremgår også af artiklen, at [Klager] har leveret både motorerne og skrogene.

OLFI skriver i artiklen, at FMIs forklaring om, at den forsinkede levering af bådene ikke skyldes motorerne, er udtryk for en selvmodsigelse. [Klager] har henvist til følgende citat:

”Selv om Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse afviser, at motorerne skulle være en medvirkende årsag til, at bådene endnu ikke er overdraget til operativ brug, modsiger styrelsen samtidig sig selv.”

Herefter redegør FMI for, at der er sket arbejde på motorerne.

Det fremgår ikke af artiklen, at [Klager] har leveret udstyret i en form, som gør, at garantien har været irrelevant. Formuleringen ”Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar”, efterlader derfor læserne med et indtryk af, at der er sket arbejde på bådene, som ville have været dækket af garantien, hvis denne ikke var udløbet, hvilket er objektivt forkert.

Kildekritik

[Klager] har anført, at OLFI ikke har foretaget tilstrækkelig research for at kontrollere, om oplysningerne fra de anonyme kilder var korrekte.

Korrespondancen mellem OLFI og [Klager] viser, at OLFI var bevidst om, at udsagnet om betydningen af garantiens udløb ikke var korrekt. Det fremgår af korrespondancen forud for offentliggørelsen, at OLFI har hørt fra anonyme kilder, at der var mangler, særligt med motorerne. Herefter fremgår det af den efterfølgende korrespondance, at OLFI gerne retter artiklen, så snart mediet ser dokumentation. Dette viser således, at OLFI har bragt skadelige oplysninger uden forinden at have foretaget grundig research. Det er i strid med god presseskik, at OLFI lægger bevisbyrden over på [Klager].

[Klager] har afslutningsvist anført, at den forkerte oplysning burde være blevet berigtiget, og at det forhold, at [Klager] er kommet til orde i artiklen, ikke ændrer herpå.

2.2 OLFIs synspunkter*God presseskik**Korrekt information, berigtigelse og vinkling*

OLFI har anført, at passagen:

”RHIB’er sendt direkte på værksted efter øvelse

Kontrakten med [Klager] omfatter en garanti, som dog kun dækkede en begrænset tidsperiode. Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar.”

er korrekt. Det er ikke unormalt, at læsere kan få forskellige opfattelser af en tekst, men essensen i budskabet er korrekt, hvilket også er bekræftet af FMI, som det fremgår af det næste afsnit i artiklen:

»Garantien er udløbet. Der blev givet 12 måneders garanti fra ibrugtagelsen i juli 2019. Det betyder, at FMI selv står for evt. reparationer herefter. FMI benytter sig af henholdsvis Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste, som er en del af Forsvarskommandoen og eksterne leverandører,« skriver materiel- og indkøbsstyrelsen på spørgsmålet vedrørende økonomien.”

OLFI har herudover henvist til følgende citat fra artiklen, hvor det beskrives, at FMI efterfølgende har købt yderligere udstyr hos [Klager]:

»FMI havde – som man har mulighed for ved købet – fravalgt forskellige udstyrspakker med henblik på selv at foretage den efterfølgende militarisering af bådene. Efterfølgende har FMI løbende foretaget forskellige supplerende bestillinger af udstyr og services, som [Klager] har leveret i overensstemmelse med bestillingerne,« skriver Michael Christiani Havemann.”

Herudover fremgår det af artiklen, at der ved garantiperiodens udløb ikke var problemer med hverken både eller motorer:

”»Det var FMI’s egne installationer, der ikke var færdige ved garantiens udløb,« svarer FMI.”

At der ifølge OLFIs oplysninger efterfølgende er arbejdet med såvel bådene som motorerne, får [Klager] mulighed for at forholde sig til.

Kildekritik

OLFI har anført, at mediet har været i kontakt med en række kilder i og omkring Frømandskorpset, der har oplyst, at der efter garantiperiodens udløb er blevet arbejdet intenst på såvel bådene som motorerne.

[Klager] fik lejlighed til at forholde sig til oplysningerne om, at der efter garantiens udløb er arbejdet intenst med både bådene og motorerne og er i artiklen citeret for følgende:

”Hos Copenhagen Group fastholder [Direktøren] gennem sin advokat, at »der ikke er noget at komme efter«.

»Motorerne er leveret fejlfrie og er i øvrigt kendt af Forsvaret fra andre fartøjer, hvor de også i en længere periode har virket fejlfrit. Installeringen af EDO var fra begyndelsen et tilbud fra [Klager]s side, men det ønskede FMI ikke at tilkøbe på det tidspunkt,« skriver Michael Christiani Havemann.”

OLFI har afslutningsvist anført, at artiklen korrekt og fyldestgørende beskriver det faktuelle forløb, og at mediet derfor har afvist at bringe en rettelse. [Klager] har fået tilbud om at få et læserbrev bragt.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jesper Rothe, Jørn Mikkelsen, Maria Becher Trier og Marlene Borst Hansen.

God presseskik

Korrekt information, berigtigelse og vinkling

[Klager] har klaget over, at OLF har bragt forkerte oplysninger, og at mediet ikke har berigtiget disse.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte. Berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på

redaktionens eget initiativ, hvis og så snart kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser indgår, jf. punkt A.1 og A.7.

[Klager] har særligt henvist til følgende uddrag i artiklen og har klaget over, at OLFi har afvist at berigtige dette.

”RHIB’er sendt direkte på værksted efter øvelse

Kontrakten med [Klager] omfatter en garanti, som dog kun dækkede en begrænset tidsperiode. Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar.”

Af det afsnit, der kommer efter det påklagede tekstuddrag, fremgår følgende:

”»Garantien er udløbet. Der blev givet 12 måneders garanti fra ibrugtagelsen i juli 2019. Det betyder, at FMI selv står for evt. reparationer herefter. FMI benytter sig af henholdsvis Forsvarets Vedligeholdelsestjeneste, som er en del af Forsvarskommandoen og eksterne leverandører,« skriver materiel- og indkøbsstyrelsen på spørgsmålet vedrørende økonomien.”

Pressenævnet lægger til grund, at garantien efter købsaftalen dækkede en begrænset periode. Nævnet finder herefter, at formuleringen om, at: ”Det har betydet, at FMI i nu 15 måneder selv har måttet betale alle regninger for at få bådene klar”, fremstår som OLFi’s subjektive vurdering af betydningen af den aftale garanti. Nævnet bemærker, at formuleringen kunne have været mere præcis, men finder efter en samlet vurdering ikke anledning til at udtale kritik af OLFi for at bringe udsagnet. Nævnet bemærker endvidere, at oplysningerne om garantiens udløb er præciseret i det efterfølgende tekststykke. Nævnet finder dermed heller ikke anledning til at kritisere, at OLFi har afvist at berigtige udsagnet.

[Klager] har endvidere klaget over vinklingen af artiklen og påpeget, at det påklagede citat skal læses i sammenhæng med præmissen i artiklen om, at fartøjerne generelt har været ramt af tekniske problemer.

Pressenævnet bemærker generelt, at redaktøren, i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet, som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

Pressenævnet finder, at det forhold, at artiklerne måtte være vinklet, ikke i sig selv kan anses for kritisabelt i den konkrete sag og bemærker, at [Klager] er kommet til orde i artiklen.

Kildekritik

[Klager] har klaget over, at OLFI ikke har foretaget tilstrækkelig research for at kontrollere, om oplysningerne fra de anonyme kilder var korrekte.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt, jf. punkt A.2.

Pressenævnet bemærker, at nævnet som udgangspunkt ikke finder grundlag for at kritisere anvendelsen af anonyme kilder generelt. Kilders ønske om ikke at ville lægge navn til udtalelser eller udleveret materiale bør imidlertid give et medie anledning til at være særlig opmærksom på at kontrollere rigtigheden af udtalelser eller materiale fra den anonyme kilde.

OLFI har oplyst, at mediet har været i kontakt med en række kilder i og omkring Frømandskorpset. Det forhold, at de anonyme kilder er kilder i og omkring Frømandskorpset gav OLFI anledning til at udvise agtpågivenhed over for deres udtalelser, men er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fastslå, at god presseskik er tilsidesat.

Pressenævnet finder, at [Klager] har fået lejlighed til at forholde sig til beskyldningerne, ligesom selskabets afvisning af beskyldningerne tydeligt fremgår af artiklen. Pressenævnet finder herefter ikke anledning til at udtale kritik af OLFI.